

SPEKTRUM

Časopis zo života rímskokatolíckej farnosti Vítaz

Ročník 11
Október 2009
Číslo 8

Mária ochrana, od Boha nám daná...

Mária

Vstúpili sme do októbra, mesiaca modlitby posvätného ruženca, úcty k Panne Márii. Tento mesiac blahoslavenej Panny Márie Ružencovej akoby nás každoročne vyzýval na nové objavenie tejto krásnej, jednoduchej a hlbkej modlitby. Pri modlitbe rozmyšľame aj o tom, kto to bola Panna Mária? Aká bola? Mala to v živote ľahké, alebo ťažké?

Dáte mi za pravdu, že ak začujeme Máriino meno a počúvame o jej viere, je to akoby povzbudenie a posilnenie pre náš život.

Mária je živý Boží stánok. Je miestom stretnutia s Bohom, je bodom, v ktorom sa pretína čas a večnosť. Mária je živé puto medzi Bohom a človekom.

Meno Márie je plné nádeje. A lásky. Tej lásky, ktorá sa úplne pohrúži do činov, ktorá nielen chráni, ale naopak, riskuje, bezbranne a predsa s veľkou mocou.

V Márii sa stretáva nekonečnosť s nepatrnosťou. Ona nás v každodenných udalostiach, v úžasnutých pohľadoch na svet, v láske skrytej do mlčania, v nádeji obklopenej strachom, v tom všetkom nás chce naučiť životnému štýlu, v ktorom je Boh uznaný za stred skutočnosti. Mária nás chce naučiť tomu, aby sme nežili bez tajomstva. Veď kto nájde Boha, nájde život v plnosti.

Mária je vážnym a spoľahlivým svedkom toho, že Boh vstupuje do života a premieňa ho. V nej, jej tele, sa pretína viditeľné a neviditeľné, dve dôležité krivky, ktoré utvárajú dejiny spásy.

Mária je vo svojom tele križovatkou, miestom, kde sa materiálny ráz života stretáva s Bohom. Mária vo svojom tele a vo svojej viere neúnavne odkazuje na stred viery: Ježiša Krista.

Mária je žiarivým svedkom toho, že Boh prichádza a premieňa telo a život, že to, čo je božské, prišlo, aby ľudské mohlo rozkvitnúť a celkom sa rozvinúť.

Všetkých vás povzbudzujem k modlitbe presväteho ruženca, k priateľstvu s Pannou Máriou. Využite túto možnosť kráčať s Máriou.

duchovný otec

OBSAH

ÚVODNÍK

Mária	2
Modlitba k Márii	3

KATECHÉZA

Exercície (XIV. časť)	4
Kňazi a cirkev	5

ROZHOVOR

Rudolf Lendel	6
---------------------	---

NÁZORY A SVEDECTVÁ

Vysoko tam hore na Smrekovici	8
Mama levica	9
Rozhovor s Luckou	10
Sv. Štefan	11
Sv. omša IV.	12

DETSKÉ IHRISKO

Ahoj deti!	13
------------------	----

SPEKTRUM MLADÝCH

Sv. Ján Vianney	14
Trampoty v manželstve (XXXVIII.)	16
Ohlášky, Stalo sa, Stane sa.....	17
Prehľad bohoslužieb	18

SNÍMKY

Titulka: M. Magda
Meditačná: M. Magda
Vnúť, zadná: M. Magda
Vonk, zadná: M. Magda

SPEKTRUM

Vydáva:

Rímskokatolícky farský úrad
vo Vítaze pre vnútornú potrebu

Za vydanie zodpovedá:

Mgr. Oliver Székely s kolektívom redakcie

Jazyková úprava: Anna Blizmanová

Grafika: Martin Magda

Kontakty:

Telefón: 051/791 62 35; 791 61 16

www.vitaz.rimkat.sk

e-mail:

vitaz@rimkat.sk, spektrum@rimkat.sk

Redakcia si vyhradzuje právo úpravy
textov.

ilustračná snímka: M. Magda

Modlitba k Márii

**Svätá Mária, Matka Božia,
ty si dala svetu pravé svetlo,
Ježiša, svojho Syna i Božieho Syna.
Plne si sa odovzdala Božiemu volaniu
a tak si sa stala prameňom dobroty,
ktorá z neho prúdi.**

Ukáž nám Ježiša.

Ved' nás k nemu.

**Nauč nás poznať ho a milovať,
aby sme sa aj my mohli stať
schopní pravej lásky
a byť prameňmi živej vody
uprostred smädného sveta.**

Benedikt XVI.

Drahí naši farníci, aj keď trochu oneskorene sme si vám dovolili fotograficky pripomenúť našu farskú púť do Assisi, Ríma, San Giovanni Rotonda a Lanciana, ktorú sme s veľkým duchovným obohatením absolvovali v dňoch 10. až 16. mája tohto roku. Na titulke Pieta od Michelangela v Bazilike sv. Petra v Ríme.

EXERCÍCIE (XIV. časť)

V rámci katechézy - nášho kresťanského vzdelávania - vám chceme v niekoľkých častiach na pokračovanie ponúknuť exercície podľa vzoru sv. Ignáca z Loyoly. Uvedomujme si navzájom potrebu takéhoto vzdelávania. Často sa stáva, či už doma, na ulici alebo aj v práci, že dostaneme otázku, týkajúcu sa našej viery. Nech sú tieto riadky duchovným pokrmom, ktorý v nás vzbudí radosť nad pôsobením Ducha Svätého. Nech Duch Svätý naplní myseľ, ale i naše srdcia.

Spytovanie svedomia – vychovávateľ

Chyby a previnenia vychovávateľa

Láska a rešpekt k slobode:

- neočisťovať v sebe stále lásku k dieťaťu

- nerešpektovať legitímnu slobodu a hlbokú osobnosť dieťaťa

- zachádzať s dieťaťom ako s miniatúrnym dospelým, a nie ako svojráznou bytosťou

- myslieť, že dieťa je prirodzene dobré a dovoliť mu všetko

- myslieť, že dieťa je prirodzene zlé a tyranizovať ho

- nanucovať sa dieťaťu namiesto spolupracovať s ním na formovaní

- uplatňovať násilne svoju vôľu
- ustupovať vo všetkom vôli dieťaťa

- nanucovať a nevzbudzovať pochopenie a túžbu dieťaťa

- nebyť pozorný k dobrému jadrú a sklonom dieťaťa a nerozvíjať ich

- nepomáhať dieťaťu, aby si uvedomilo svoje poslanie – duchovné, ľudské i sociálne

- nepomáhať dieťaťu, aby si nadobudlo autonómiu svojej osobnosti

- drezúrovať namiesto vychovávať

- hľadiť predovšetkým na vonkajší poriadok – a nie i vnútro!

Viem, akú pomoc poskytovať pri formovaní charakteru?

- privykať dieťa, aby si formovalo a cvičilo vôľu pozitívnymi činmi

- žiadať od neho primerané hr-

dinstvo a primeranosť v sebaovládání

- nepreháňať prejavy náklonnosti voči dieťaťu

- nebyť príliš zdržanlivý v prejavoch lásky voči dieťaťu

- naučiť dieťa a mladého človeka organizovať svoj život, pracovať rozvážne, plánovito a účinne

- kontrolovať prácu dieťaťa, žiadať dokončenie práce, neuspokojiť sa s priemernosťou

- vnúkať deťom lásku a chuť pre poriadok a pre dobre vykonané povinnosti

- nechcieť len dobrý úspech skúšok, lež formovanie človeka

- rátať s krízou mladosti

- pomáhať mladým rozpoznať originalitu a osobnosť

- nepreháňať prispôsobovanie kolektívu až po stratu vôle, ale nepreháňať ani škodlivosť konformizmu

- nepodceňovať význam a bohatstvo disciplinovanej obrazotvorčnosti u mladých

Poznávanie dieťaťa:

- sústavne pohrdať aktívnymi metódami – len trest

- nepoučovať sa pre lepšiu výchovu detí

- zanedbávať súčasné poznatky a skúsenosti iných

- držať sa absolútne zásad, ktoré nerešpektujú psychológiu dieťaťa

- nerobiť nič, aby sme vnikli do sveta dieťaťa

- neodkrývať dieťaťu jeho možnosti

- podceňovať schopnosti dieťaťa hodnotiť sa

- neukazovať mu jeho hranice i možnosti prekračovať ich, ukazujúc mu obsahujúcu hodnotu úsilia a námahy

- nezverovať dieťaťu úlohy

Výchovný systém:

- súdiť prv, než sme pochopili

- tolerovať klebety a žalovanie

- skrývať svoju neschopnosť za trest

- používať duchovné argumenty, ktoré vzbudzujú falošnú predstavu o Božej spravodlivosti (pôjdeš do pekla)

- nechať obranné reakcie dieťaťa zoči-voči trestu a zvyšovať ich novými trestami

- trestať so spiatočnou platnosťou – zratúvať priestupky

- trestať dieťa viac pre materiálnu škodu než podľa jeho zodpovednosti

- trestať unášaný hnevom, alebo ako uponíženie

- karhať tvrdo, keď by bolo namiestene poučenie

- používať nespravodlivo trest kolektívne

- uložiť trest bez výchovnej hodnoty

- predstavovať nejakú chybu ako nenapraviteľnú – vyvolať komplex trvalej viny

- nepripustiť, že sme sa niekedy

ilustračná snímka: M. Magda

mýlili a potrestali príliš ľahko

Osobná askéza vychovávateľa:

- neovládať sa a ustavične mentovať
- mať obľúbeného a dať to vidieť
- nezaoberať sa menej nadanými a neprispôsobivými
- byť násilný
- byť pesimistický alebo úzkostlivý
- nepoznať sa, nepoznať vlastné motívy správania pre lepší výchovný účinok
- neprehľbovať si pedagogiku a uspokojiť sa receptami
- držať sa zásad len jedinej pedagogickej školy
- nepripustiť, aby žiaci hodnotili nevyvodzovať závery z ich úsudkov
- nemať rád svoje povolanie
- pripútať dieťa k sebe, namiesto orientovať ho k otvorenosti voči druhým
- nemierne sa báť každej skúšky a kríža pre dieťa
- znechucovať sa
- zabúdať, že výchova, najmä výchova svedomia, je i dielo Božie

Mgr. Ladislav Franc

Kňazi a cirkev sú trňom v oku...

Vážení čitatelia, skoro pravidelne sme v periodickej tlači a televízii, dokonca aj v rozhlase svedkami útokov na kňazov a Cirkev ako takú! V poslednom čase ste iste zaregistrovali útok na rehoľu františkánov. V našej emailovej schránke som od novinárskej kolegyně našiel zaujímavé svedectvo, o ktoré sa v tejto rubrike chcem s vami podeliť; autora vám isto nemusím zvlášť predstavovať.

Boris Filan o médiách

(uverejnené v Slovenskom rozhlase 29. 11. 2008 v relácii „Pálenica Borisa Filana“)

Blíži sa koniec roka a s ním prichádzajú rôzne predpovede. Niektoré z nich sa týkajú budúcnosti Baraka Obamu, iné toho, že sme sa predsa len neučili v škole ruštinu zbytočne. Ja mám jednu predpoveď, ktorá je dlhodobá:

Pamätajte si!

Raz príde doba, keď sa vynoríme z tohoto šialenstva, ktoré nám teraz vzbĺklo v hlavách, a budeme sa za seba strašne hanbiť. Budeme sa prepadať od hanby, keď si spomenieme, na čo sme sa pozerali, čo sme čítali a čo sme počúvali. Ako sme dovolili, aby nás pár šikovných zvrhlíkov dostalo k novínám, časopisom a televíziám, ktoré sú žumpa plná zvratkov a výkalov.

Nebudeme chápať, ako bolo možné profitovať na chorobách a nešťasti našich blížnych. Nebudeme schopní vysvetliť našim deťom a vnukom, ako sme to dopustili. Budeme sa snažiť nemyslieť na to, akých blbcov a hlupane sme to považovali za celebrity. Budeme sa hanbiť za dobu, keď boli denne na prvých stránkach nagélovaní pajáci a usmievavé opice, ktoré neznášali väčšie série orgazmov s tým istým partnerom. Budeme hovoriť, že na vine vtedy boli oni, akísi neurčití oni, a tí budú medzi nami a budú ukazovať prstom na niekoho neexistujúceho.

Ale my sme spolupáchatelia tohoto hnusu, nie iba tí, čo to píšú, vydávajú a vysielať. My s nimi ochotne kolaborujeme tým, že to pozeráme, počúvame, čítame a kupujeme.

Iba toľko som Vám chcel povedať, respektíve nie chcel, ale musel, lebo už mi praskne hlava od toho mlčania.

- re -

Rudolf Lendel, umelecký fotograf

V Ružomberku na Katolíckej univerzite sa v tomto roku konal už 12. ročník letného odborného seminára Network Slovakia. Na vysvetlenie Network Slovakia je združenie katolíckych žurnalistov.

Tohtoročným prednášajúcim pre sekciu fotografia bol pán Rudolf Lendel.

Predstavte sa nám.

Volám sa Rudolf Lendel. Počádzam z Bratislavy, ale narodil som sa v Spišskej Sobotě. Vyrastal som v Žiline.

Ako ste sa dostali k fotografovaniu, resp. kedy ste v sebe objavili umelecké cítenie?

V Žiline, kde som vyrastal, sme mali veľmi dobrú Ľudovú školu umenia, ktorá usporadúvala rôzne výstavy, napr. v San Franciscu, v Japonsku a to bolo v 50. rokoch. Z generácie, v ktorej som aj ja vyrastal, sa veľa z nás dostalo do Bratislavy. Mnohí z mojich spolužiakov učia na Vysokej škole výtvarných umení alebo sú dnes renomovanými výtvarníkmi. Záležalo od profesorov, ktorí nás vtedy učili a vštepili do nás vkus. Je to však, samozrejme, aj záležitosť talentu.

S akým fotoaparátom ste začínali, resp. mali ste doma fotoaparát?

Mali sme doma fotoaparát – Flexaretu. Boli to prvé kusy a

ja som vlastne na tomto začínal. Otec bol taký veľký technik. My sme dokonca prví mali televíziu v Stredoslovenskom kraji, takže som jeden z prvých, ktorý videl televízny prijímač. Myslím, že to bolo v roku 1955.

Teraz by ste nám mohli niečo povedať o štúdiu.

Základnú školu som navštevoval v Žiline. Potom som odišiel študovať do Bratislavy na Strednú školu umeleckého priemyslu (SŠUP). Tým, že som navštevoval Ľudovú školu umenia v Žiline, kde sme veľa maľovali a zúčastňovali sme sa rôznych výstav, tak sme sa cítili už ako takí umelci. Dokonca, keď som končil Základnú školu, vyhral som celoslovenskú súťaž v maľbe. Preto som išiel na SŠUP. Tu však maľba nebola a najviac z toho, čo tam bolo možné študovať, ma oslovila fotografia. Myslím, že som dobre spravil, pretože veľa prvkov z maľby, či už kompozíciu, svetelné veci a podobné motívy som preniesol do fotky. Po skončení štúdia som šiel študovať do Prahy na Filmovú akadémiu, kde sa dalo veľmi ťažko dostať, keďže vtedy tam študovalo maximálne šesť ľudí v ročníku, z toho dvaja Slováci. Bolo treba spraviť talentové skúšky, ktoré boli veľmi prísne. Dostať sa na filmovú akadémiu bolo snom každého fotografa. Tým, že som mal výtvarné vzdelanie, tak som tam prišiel s niečím novým. Mal som šťastie, že ma prijali bez problémov.

Boli pri prijímacích skúškach na vás aj politické požiadavky?

Nie. To bolo veľmi zaujímavé. V tom čase sa uplatňoval bodový systém, čiže kto mal otca komunistu, tak nejaké body dostal navyše. Mám taký dojem, že hlavne

snímka: M. Magda

v Prahe to nebrali absolútne do úvahy.

Bolo toto štúdium ťažké?

My sme mali ešte tú výhodu, že sme absolvovali aj kameru, teda kamerové videnie. Ďalšou výhodou bolo to, že sme boli piati študenti a mali sme 11 profesorov, takže každý každého poznal veľmi detailne; nikto si nedovolil niečo odfláknúť, lebo by bol jednak proti sebe a jednak by to bolo trápne, čiže my sme tam museli pracovať. Témy boli naozaj o všetkom: od dokumentu, cez reklamu, sklo – fotografia skla, fotili sa zátišia, skrátka vždy to boli nejaké cvičenia, ktoré sme museli absolvovať. Výber bol prísny. Pán profesor pozrel a ak sa mu tam niečo nepáčilo, zobral fotku, roztrhol ju napoly a odhodil. Vedeli sme, koľko bije, nikto z nás neprotestoval, lebo sme si tých ľudí vážili. Študoval som tu na katedre umeleckej fotografie a túto katedru som aj ukončil.

Čo bolo po skončení školy?

Musel som ísť, samozrejme, na rok na vojnu. Mal som síce výbornú vojnu, lebo my umelci sme boli ako zdravotníci. A druhá vec, mal som ako fotograf dovolené fotiť.

Nikomu nevadilo, že som tam mal fotoaparát. Dokonca som tam urobil jeden cyklus, ktorý kúpila v minulom roku aj Národná galéria z nácviu spartakiády. Potom som nastúpil do reklamného podniku v Bratislave, lebo tých možností vtedy veľa nebolo. Po roku som zistil, že to nie je to „správne orechové“. V robote tam nebolo veľa roboty. Musel som sedieť osem hodín na zadku, síce v parádnom foteli, ale pre mňa to bolo veľmi ťažké. V Prahe som žil dosť intenzívne a naraz som sa dostal do zamestnania, kde som si myslel, že to bude pokračovať, že tam bude technika, budú tam ľudia, že sa tam bude niečo diať a naraz ticho, nikde nič, techniky málo. Vtedy som sa rozhodol, že pôjdem na „voľnú nohu“.

Umelecká fotografia pokračovala stále?

S umeleckou fotografiou je to tak. Veľa ľudí si myslí, že fotograf si povie: „Teraz idem robiť umeleckú fotografiu.“ O tom to však nie je. Robil som pre množstvo časopisov, pre vydavateľstvá kníh. Chodil som po svete, teda v tom čase viac-menej po Slovensku a vždy sa niečo naskytlo, vždy sa urobil nejaký obrázok navyše. Tým vzniká tá zbierka umenia, tým vzniká ten môj svetonázor, atď. Nedá sa to tak, že teraz idem robiť umenie a idem si hľadať vyslovene nejaké motívy. Zasa sú aj také momenty, že človek dostane nápad. Mal som, samozrejme, ateliér a napr. povedal som si, že idem si urobiť nejaké parádne zátišie. Tak som sa hral a urobil som si cyklus z toho zátišia.

Ako ste sa dostali na Network Slovakia k mladým katolíkom? Ako ste na tom s duchovným životom, resp. s kresťanstvom?

snímka: Soňa Chovančíková

Som praktizujúci kresťan aj celá moja rodina. Minulý rok sekciu fotografia viedol Jožko Sedlák, ktorý je mojím veľmi dobrým kamarátom. Spolu učíme na Vysokej škole výtvarných umení už dlhé roky. Veľmi dobre sa poznáme a kamarátíme sa. Tento rok čakali bábätko, práve včera sa mu narodila dcérka, takže kvôli tomu nemohol prísť. Požiadal ma, či by som ho nezastúpil a tak som sa tu dostal.

Na tomto seminári ste viedli skupinu pokročilých fotografů. Aký je váš názor na ich fotenie?

Myslím si, že toto spoločenstvo fotografův je úplne ideálne, bezkonfliktné a veľmi talentované. Na základe fotografií, ktoré som si prezrel, môžem povedať, že som veľmi prekvapený, že aj človek, ktorý neštudoval umenie, nemá s umením nič spoločné má obrovský talent, urobí také krásne veci, ktoré sa možno

nepodaria ani na vysokej škole. Okrem vysokej školy viem prostredníctvom Stredoeurópskeho domu fotografie aj workshopy pre fotografův amatérov. Tam som tiež prekvapený, že niekedy stačí mať nejakú vedomosť, byť vzdelaný v úplne inom odbore a to sa do tej fotky preniesie. Podľa mňa je fotka vždy obrazom toho človeka. Je to ako vyjadrovací prvok. Niektoré pekne napíše, niektoré niečo nakreslí a niektoré to vidí cez fotoaparát, ale vždy je to to jeho ego, tá jeho osobnosť, ktorú podáva inému. Veľa amatérov robí chybu, že cvaká všetko a teší sa, že mu to expozične vyšlo. Ale po určitých „cvakaniach“ sa začne nad sebou zamýšľať, prečo to vlastne robí. No a to je presne vyjadrovací prvok toho človeka - chcieť niečo niekomu povedať.

Takže viete podľa fotografie odhaliť aj dušu nás fotografův?

Nieže dušu, ale osobnosť toho

človeka. Tak by som to skôr povedal.

Aký je váš umelecký záber?

Robím veľa a vlastne celý život som veľa robil. Väčšinou prednášam na Vysokej škole výtvarných umení, tiež na súkromnej Strednej škole umeleckého dizajnu. Mám svoj program, čo sa týka voľných fotografií a na tom stále pracujem. Tiež sa venujem grafickým úpravám, robím katalógy, prijímam rôzne ponuky na ilustrácie. Naposledy som robil ilustračné snímky pre pedagogické nakladateľstvo. Stále ma niekto osloví, zavolá. Dlhé roky som robil pre časopis Nové línie a vlastne celý život som robil veci, týkajúce sa architektúry pre rôzne časopisy, takisto knihy a pod. Takže to bola tiež jedna moja parketa.

V dnešnej dobe každý fotografuje či už nejakým kompaktom, fotí sa aj mobilmi. Nechceli by ste sa podieľať na tom, aby sa ten umelecký smer dostal do škôl?

Práve toho som zástancom. Preto som hovoril o našej Ľudovej škole umenia aj o tom ročníku, ktorý bol silný, lebo tam boli ľudia vedení. Sú to takí veľkí ľudia ako napr. Dušan Kállay, Rudo Sikora, Laco Čarný a pod. A to je len jedna generácia, ktorá v tom čase bola nejakým spôsobom vychovávaná. To podľa mňa dnes chýba.

Na záver vás poprosím o odkaz pre všetkých fotografujúcich...

Navrhoval by som fotiť svojím spôsobom. Každý sme iní a každý chceme niečo iné povedať. Nebáť sa a ísť za svojím videním, za svojou myšlienkou a tým sa vyjadriť.

Ďakujem za rozhovor.

pripravili M. Magda a G. Magdová

Vysoko tam hore na Smrekovici...

...v nadmorskej výške 1200 metrov sa 12. septembra slávil uprostred krásnej prírody Braniska sviatok Povýšenia Svätého kríža.

Dozvedeli sme sa o tom „náhodne“ od známych zo Spiša a netušiac, čo nás čaká, sme sa vybrali na blízke neznáme miesto s úmyslom byť na svätej omši. Tento sviatok mám zapísaný hlboko vo svojom srdci, keďže je to deň narodenín môjho otca.

Smrekovica, ukrytá v Branisku, je cieľom turistických chodníkov z každej svetovej strany. Najrýchlejšia cesta z Víťaza k nej vedie z kopca Chválabohu s odbočením vpravo cez chatovú oblasť asi 5 kilometrov k lesníckej chate Simona. Tento úsek cesty sa dá prejsť aj osobným autom. Ďalej sa pokračuje turistickým chodníkom za 45 minút (mladší a majitelia terénnych aut za menej) na vrchol. Posledný strmý úsek sa dá prejsť naozaj len pešo a musel ho zdolať aj otec biskup Štefan Sečka, ktorý slúžil slávnostnú svätú omšu. Bol to už 5. ročník tohto výstupu k drevenému krížu, ktorý postavili na česť a chválu Božiu drevorubači z Braniska.

Pán Boh daroval nádherný deň a na vrchol vyšlo vyše tristo ľudí z okolitých farností a aj hŕstka veriacich z Víťaza. Svätej omši predchádzalo spovedanie duchovných otcov z Lipoviec, Hermanoviec a Poľanoviec,

ktorí potom koncelebrovali s otcom biskupom svätú omšu. Dobrý kazateľ vie zaujať aj takou ťažkou témou, ako je nesenie každodenného kríža v našich životoch a v našich rodinách. Prijímnym prekvapením pre mňa bol mužský spevácky zbor z Dúbravy, mladá huslistka, elektronická hudba, výborné ozvučenie, pripravené texty a výborné organizačné zabezpečenie celej akcie až po guláš na chate Simona pre všetkých účastníkov.

Nikto z účastníkov - turistov nezabudne na krásny výhľad na Spišský hrad, Vyšný Slavkov, ale hlavne na začiatok slávnosti, ktorú otvoril duchovný otec z Hermanoviec krížovou cestou, sprevádzanou nám známou piesňou Vysoko tam hore na Golgote, ktorá sa ozývala Braniskom. A ak si odložíte text, môže zaznieť aj počas krížových ciest v našom obnovenom chráme.

*Birošová Anna
snímka: autor*

NÁZORY a SVEDECTVÁ

Mama levica

Už od detstva som mala skôr povahu myšky. Na trhoch sa neviem handrkovať o cene, ak do mňa niekto vrazí, ospravedlňujem sa ako prvá. Vždy som sa snažila vyhovieť ľuďom, skláňala som sa pred autoritou, nevytŕčala som z radu a moja poddajnosť sa mi vždy vyplatila.

V škole som bola úspešná, lebo som sa snažila vyhovieť učiteľom a v práci sa mi tiež darilo, pretože som sa vyhýbala konfliktom s kolegami.

Situácia sa zmenila, keď sa z tejto myšky stala matka. Bola tu zodpovednosť za nevinných bezbranných človečiek, odkázaných na pomoc druhých, vďaka ktorej som prestala byť myškou a začala som sa podobať na mamu levicu. Keď totiž ide o obranu a dobro mojich detí, viem byť odvážna, agresívna, ba až konfliktná.

Pred niekoľkými rokmi som ešte ako mladá mamička prekvapila samu seba, keď som dokázala nervóznym pohľadom pristúpiť k jednej cigánochke (ktorá mala, mimochodom, tiež na rukách dieťa) a povedať jej: „Mohla by si tu prestať fajčiť, moje dieťa nebude dýchať ten smrad!“ Myška ukrytá vo mne sa zdesila a celá zmätená zapískala. Inokedy som musela prudko zabrzdiť, aby som sa nezrazila s autom, ktoré ma zablokovalo na parkovisku. Moje myšacie „ja“ si prikrylo ustrašenú tvár „ružovými labami“, keď sa vo mne v tej chvíli prebudila mama levica a vynadala mužovi, sediacemu za volantom: „Pozerať sa, kam ideš,

mám v aute dieťa!“, okríkla ho. **Moja osobná skúsenosť potvrdzuje, že ľudia väčšinou rešpektujú čítenie matky. Aj ten nepozorný vodič sa viackrát ospravedlnil a potom rýchlo zmizol. Zdá sa, že ľudia celkom prirodzene cítia, že nie je rozumné nahnevať mamu levicu, keď si bráni mladé.**

Jednou z najpamätnejších situácií s mamou levicou sa odohrala už pred siedmimi rokmi. Moja vtedy 3 a pol ročná dcéra dostala ťažkú salmonelózu, bola silno dehydrovaná a vo vysokých horúčkach sme museli ísť do nemocnice. Strávili sme týždeň na detskom oddelení v krompašskej nemocnici. Jej stav bol naďalej vážny a aj napriek liečbe sa nezlepšoval. Pani primárka mi vtedy s vážnou tvárou oznámila, že urobili všetko, čo mohli, ale žiaľ, budeme musieť byť hospitalizo-

vaní na infekčnom oddelení, kde dcérke učite pomôžu, lebo sú na takúto chorobu špecializovaní. Aj keď som už bola nesmierne unavená, nevyspatá a vyčerpaná, pri pohľade na moju dcérku, na jej vyziabnutú, bledú tváričku a na sklený výraz v očiach som si povedala, že musím bojovať, že to spolu zvládneme.

Hospitalizovali nás teda na infekčnom oddelení v nemocnici v Prešove. Po troch dňoch, keď moju Kristínku neliečili nijakými liekmi, len jej pichali infúzie, ktoré cez ňu v podstate len prechádzali, som sa rozhodla, že budem konať. Mame levici sa už prestal páčiť ten myšací spôsob uvažovania, keď som sa každého vypytovala, kedy jej začnú dávať nejaké lieky na vyliečenie salmonelózy. Pri vizite som sa lekárkou opýtala, kedy dcérka dostane nejaké lieky alebo antibiotiká, lebo jej stav sa nezlepšuje. Tá mi s úsmevom na tvári povedala: „Nebojte sa, hnačku treba len zavodniť.“ Pozrela sa

ilustračná snímka: M. Magda

Rozhovor s Luckou Balogovou a Anthony

Raz v nedeľu sme čakali pútnikov z Levočskej hory, kedy skoro celý Víťaz čaká na svojich, medzi čakajúcimi zbadal som Lucku Balogovú. Pamätám si ju ešte ako bábätko v perinke, keď mi jej už nebohý otec predvádzal asi trojročného Mirka, ktorý za sprievodu harmoniky už vtedy hral veľmi pekne na husliach. Toto mi veľmi utkvelo pamäti. Keď stretnem Mirka alebo Lucku, moja myseľ zabehne na tú spomínanú chvíľu. Vidím Fera s harmonikou, Mirka ako hrá na husliach, pri nás kočiar a v ňom malá Lucka.

Lucka Balogová pracuje a žije už 11 rokov v Londýne. Prišla aj so svojím priateľom na bratovu svadbu. Keďže sme sa s Luckiným priateľom nepoznali, poprosil som ho, aby sa nám predstavil.

Volám sa Anthony. Pochádzam z Londýna. Na Slovensku som už piatykrát. Teraz momentálne som tu na svadbe brata mojej priateľky.

Páči sa ti Víťaz?

Je to veľmi pekná dedinka. Ľudia tuná vo Víťaze aj celkovo na Slovensku sú veľmi milí a pohostinní oproti Angličku a iným krajinám, v ktorých som bol. Takých dobrých ľudí som ešte nezažil.

Plánujete prísť potom bývať do Víťaza?

Možno na dôchodok. Musím sa ešte veľa učiť, aby som dobre hovoril po slovensky. Do piatich rokov by som si chcel kúpiť niekde na Slovensku dom, možno aj vo Víťaze.

Ďakujem za rozhovor.

na dcérku, ktorá mala cumieť v ústach, „no a ten cumeľ musíme zlikvidovať!“ Mama levica vo mne zarevala: „Ale veď sa pozrite na to dieťa, už nevládze ani stáť na nohách. Má už viac ako 10 dní silnú hnačku a teplotu, stráca všetky dôležité živiny a má už aj problémy so srdiečkom, dokedy ešte chcete čakať. Čo nevidíte, že potrebuje antibiotiká a cumeľ má aj napriek tomu, že má 3 roky preto, lebo je vystrašená a vystresovaná z toľkého pichania, chudáčik?!“

Lekárka znovu zamrňala, že ju budú aj naďalej zavodňovať infúziami a odišla. Sedela som na posteli a rozplakala som sa. V tom doniesli raňajky a ja som zobrala do ruky jogurt, ktorý sme dostali. Len tak mimochodom, ako to vždy robievam, som sa pozrela na dátum spotreby. A hádajte, bol už dva dni po záruke. Mama levica zahorela hnevom spravodlivých. Opustila som pozíciu myšky, ukrytej vo mne a išla som aj s tým jogurtom za lekárkou. Našla som ju sedieť za stolom. „Myslíte si, že okrem infúzií sa salmonelóza lieči aj jogurtom 2 dni po záruke?“ A položila som jej ho na stôl. Išla sa nadýchnuť, že niečo povie, ale skočila som jej do reči. „Napíšte mi prepúšťacu správu, ja aj so svojím dieťaťom odtiaľto odchádzame!“

Vo vzduchu bolo cítiť iskrivé napätie. Tento konflikt bol väčší, než aký myška vo mne dokázala uniesť. Počula som, ako na mňa píšť z izby, kde zostala: „Nechaj to tak“, nahovárala ma, „veď to bol len omyl!“ Ale mama levica bola neoblomná. Stála som tam a zatínala päsť... „Pozrite sa, určite sa to stalo len nejakým nedopatrením a verím, že sa všetko vysvetlí...“ „Nie, ja idem aj s

dcérou preč!“ zopakovala som jej. „A podpíšete nám papiere, že je to na vlastnú žiadosť?!“ „Áno, podpíšem všetko“, uprene som sa na ňu zahľadela. „Dobre, tak urobte, ako uznáte za vhodné“, povedala mi. Odlahlo mi.

Aby som to skrátila, na druhý deň som utekala za dcérkinou ošetrovateľskou pediatričkou a tá mi predpísala antibiotiká, po ktorých sa jej stav začal rýchlo zlepšovať a upravovať. Dostala sa z toho, aj keď schudla na kritickú hranicu váhy detí jej veku a vyzerala ako dieťa z koncentračného tábora, ktoré sme museli nanovo učiť chodiť. Nakoniec sa, vďaka Bohu, všetko dobre skončilo.

Nikdy nevieme dopredu povedať, v čom nás naše deti zmenia. Keď sa staneme rodičmi, to, čo bolo kedysi dobré pre nás, ba i pre našich partnerov, už takým nemusí byť.

Rodičovská zodpovednosť rýchlo odhalí naše slabiny a vyzýva nás na zmenu. Väčšinou sa dokážeme zmeniť. Náš rodičovský inštinkt, vzácny Boží dar, nám dáva silu, keď sme slabí, robí nás veľkodušnými napriek nášmu sebecktu a vlieva nám odvalu, keď sa nás zmocňuje strach.

Môj prerod z myšky na levicu je príkladom toho, ako nám Boh udeľuje svoju milosť a silu, zručnosť i schopnosť naplniť svoje životné poslanie. Nikdy nesmieme zapochybovať o tom, či dokážeme splniť Božiu vôľu..., „lebo Bohu nič nie je nemožné“ (Mt 19,26).

Neviem, či ma mama levica opustí, keď mi deti odrastú, nateraz však platí: „Ja som mama levica, počúvajte, ako dokážem zarevať!“

Martina Gondová

Sv. Štefan – prvý uhorský kráľ

975? – 1038

Sv. Štefan bol synom maďarského veľkokniežata Gejzu a Šarloty, ktorá bola s veľkou pravdepodobnosťou slovanského pôvodu. Štefanovo pohanské meno bolo Vajk, meno Štefan prijal, keď sa nechal spolu s otcom pokrstiť. Krátko nato sa Štefan oženil s desaťročnou Giselou, dcérou bavorského vojvodu.

Gejza zamýšľal pretvoriť staré rodové a pohanské maďarské kmeň na moderný centralizovaný kresťanský štát. Pri tomto ciele neváhal zavraždiť svojho mladšieho brata Michala, aby si týmto podlým činom ušetril budúce problémy.

Kopáň - Šomodský vojvoda proti Štefanovi

V roku 997 zomrel Gejza, knieža všetkých Uhrov. Po otcovej smrti musel Štefan čeliť nebezpečnému a krutému Kopáňovi, ktorý si začal uplatňovať nároky na kniežací trón. Podľa starodávneho maďarského práva mal Kopáň právo nastúpiť na trón, keďže bol najstarší v rodine. Nástupca nebohého kniežata mal právo na jeho majetky, otrokov a jeho manželky. V tomto prípade si Kopáň nárokoval aj na vdovu po Gejzovi, Štefanovu matku Šarlotu. Šarlota našla útočisko na najbližšom hrade Veszpríme. Odtiaľ poslala správu svojmu synovi. Z Nitry, kde Štefan vtedy sídlil, musel utekať na pomoc svojej matke do Veszprínu, aby ju ochránil pred zneuctením, ktoré jej s veľkou pravdepodobnosťou hrozilo zo strany Kopáňa. Štefanovo lepšie vyzbrojené vojsko zvíťazilo nad odporcami. Pri tomto víťazstve mu pomáhali aj slovenskí šľachtici Hunt a Pozmáň. Z vdaky za víťazstvo Štefan daroval veľkú časť Kopáňových pozemkov

cirkevi.

Samotný Kopáň bol veliteľom vojska Nemcom Vencelínom v tejto bitke zabitý. Knieža Štefan nechal potom priniesť Kopáňovo telo, kázal ho rozštvrtiť na štyri časti a vyvesiť ich na brány dôležitých miest ako výstrahu pre ďalších vzbúrencov.

Nebolo to v rozpore so svätosťou Štefana, keď nechal Kopáňovo telo rozštvrtiť a rozvešať na brány dôležitých miest? Štefan udelil takýto trest podľa bulharského práva, ktoré umožňovalo takto potrestať incest. Vo svojom vnútri musel cítiť veľký hnev nad Kopáňovým konaním. Nasledujúce roky ho naučili odpúšťať svojim nepriateľom.

Podľa niektorých prameňov mohol byť Kopáňom Ladislav Lysý, syn Michala, teda synovec Gejzu. Kopáň tiež prijal kresťanstvo a mohol sa volať Ladislav. Keďže Gejza nechal úkladne zavraždiť svojho brata Michala, mohol mať teda Kopáň, ak bol Ladislav Lysý, dôvod nenávidieť aj Štefana.

Sv. Štefan sa stáva kráľom Uhorska

Keď sv. knieža potlačil vzburu vedenú svojím príbuzným Kopáňom, mohol sa sústrediť na zveládovanie svojej krajiny. Podobne ako jeho otec, aj on chcel vytvoriť moderný centralizovaný štát európskeho typu. To sa však veľmi nepáčilo maďarským rodovým vládcovi, ktorí si chceli uchovať moc. Štefan prevzal časť administratívy z Veľkomoravskej ríše, časť z Nemecka. Predovšetkým sa snažil rozšíriť a upevniť kniežatstvo po celom území. Zakladal a podporoval mnohé kláštory, biskupstvá. Vtedajší pápež veľmi vďačne prijal Štefanov návrh, aby sa Uhorsko stalo kráľovstvom.

Štefan bol s pápežovým súhlasom 25. 12. 1000 korunovaný za kráľa. Okrem toho mu pápež udelil aj titul apoštolského kráľa.

Štefan zaviedol ako úradný jazyk latinčinu, nechcel aby bol niektorý národ v jeho ríši diskriminovaný. Dokonca prehlásil, že ríša s jedným jazykom je krehká a slabomyselná.

Štefanove snahy o pozdvihnutie Uhorska boli častokrát narušené vzburou odbojných vazalov.

Rodinná tragédia

Sv. Štefan vkladal veľké nádeje do svojho jediného žijúceho dieťaťa syna Imricha, ktorého určil za svojho nástupcu. Pre svojho syna nechal zostaviť Pravidlá ideálneho kresťanského kráľa. Štefanove a Gizeline nádeje však zničil jediný okamih, keď sa ich syn Imrich ako 24-ročný v roku 1031 smrteľne zranil na poľovačke. Táto tragédia vážne podlomila zdravie nešťastného otca, ktorý zomrel v roku 1038.

Na záver

V roku 1083 vyhlásil pápež kráľa Štefana a jeho syna Imricha za svätých. Štefanova manželka Gizela sa uctieva ako blahoslavená.

spracovala G. Z.

Svätá omša IV.

Svoj význam majú aj zvony. Predstavujú Boží hlas, ktorý nás zvoláva. Na jednom zo zvonov, ktoré máme doma v kostolnej veži, je nápis: „Živých k Bohu povolávam, za mŕtvych plačem a chmáry rozháňam.“ Hlas zvona nám môže znieť ako hlas Sv. písma: „Zhromaždíte starcov, všetkých občanov krajiny do domu Pána, svojho Boha, a volajte k Pánovi“ (Joel 1, 14); Zvolajte ľud, zasväťte zástup, zjednotte starcov, zhromaždíte malíčkých aj tých, čo sajú prsia; ženích nech vyjde zo svojej izby a nevesta zo svojej chýže“ (Joel 2, 16); „Povedzte pozvaným: Hostinu som už prichystal, voly a kŕmny dobytok sú pozabíjané a všetko je pripravené; podte na svadbu!“ (Mt 22, 4); „Blahoslavení sú tí, čo sú pozvaní na Baránkovu svadobnú hostinu!“ (Zjv 19, 9).

Človek je bytosť náboženská a v náboženstve sa prináša Bohu obeta. „Každému bohu“ človek prináša obeť. Ak je to falošný boh, táto obeta robí človeka nešťastným, ak je to pravý Boh, je to človeku na jeho dobro. Pravé náboženstvo nikdy neslúžilo Bohu, ale vždy človeku. Boh je bytosť absolútna a jemu nijako nemôžeme zvýšiť jeho radosť, jeho slávu. Vždy to slúži na dobro človeka.

Stav dnešného človeka môžeme prirovnať k stroskotancovi, ktorý zabľúdl na púšti a v nekonečnom piesku. Hladný a smädný sa doplazil na okraj oázy k popolnici, do ktorej tunajší ľudia odhadzujú odpadky. Medzi odpadom nachádza kus tvrdého plesnivého chleba, smradlavú kosť a na poklope popolnice je trochu vody. Stroskotanec hltavo pije vodu, hryzie starý chlieb a nadšene ako pes líže smradlavú tekutinu. To všetko síce jeho život zachraňuje, ale keby sa doplazil pár metrov ďalej k prvému ľudskému domu, napil by sa a najedol dosýta.

Ľudské srdce neznáša bezduché

vákuum a túži po naplnení. A tak sa dnešný človek doplazil k prvej náboženskej popolnici, k hodnotám, ktoré už dávno ležia na duchovnom smetisku. Náš stroskotanec, pravda, žasne.

V televízii sa sledujú biotronické relácie o pôsobení na dialku, horoskopy sa čítajú vo veľkom, časopisy chrlia tajomné správy zo záhrobia... Keby tento jasajúci na duchovnom smetisku zdvihol oči, uvidel by vežu najbližšieho kostola. Miesto občerstvenia a stretnutia sa s Bohom, miesto pokoja, kde sa dá nájsť nový život s Ježišom. Pravda, jasajúci na smetisku tým všetkým pohŕda. Staré príslovie hovorí: *Čomu všetkému musí neveriaci veriť, aby nemusel veriť.*

Pre malé porovnanie: Veľmi rozšíreným náboženstvom v našich krajinách je alkoholizmus. Porovnajme si ho s kresťanstvom.

- Kresťania majú v našom meste 1 chrám – alkoholicy asi 14 svätýň.
- Centrom kostola je oltár – centrom krčmy je výčap.
- Veriaci pred Bohom si klaknú – alkoholicy ležia.
- Veriaci prijímajú krv Kristovu po dúškoch – alkoholicy svojho „boha“ prijímajú po hektolitroch.
- Kresťania Bohu odovzdávajú svoje viny – alkoholicy odovzdávajú svojmu „bohu“ peniaze, pečeň, zdravie, deti i rodiny.

Ak prijmeš do svojho života Ježiša, budeš skrze neho aj s ním slobodný. Počujem námietsk: Ježiš nás oslobodí tým, že nás urobí závislými na ňom. Naša planéta neletí vesmírom bez závislosti na Slnku. Žiadny človek nie je a nemôže byť nezávislý. Každý slúžime buď ako otrok svojej vlastnej neslobode, alebo ako Ježišov brat slúžime jemu.

Každý má v sebe postavený pomník, ktorý má na svojom vrchole iba jedno

miesto. Všetci ho obsadia tým, čomu slúžime. Jedni majú na vrchole seba, to sú sebeci. Druhí majú na vrchole, drogu, sex, kariéru, moc,... iní Boha, ktorý je LÁSKA.

Svätá omša je centrum kresťanského života, aspoň by mala byť. Svätá omša je slávnosťou prvého dňa v týždni. Prvý deň je podľa hebrejského počítania. Hebreji počítali dni od prvého po šiesty a siedmy deň bol sabat – odpočinok. Pre nás kresťanov týždeň začína a aj začínal nedelou, spoločenstvom s Bohom. Iba tí, ktorí chcú odsunúť kresťanstvo a vieru na bočnú kolaj, posunuli nedeľu na „koniec týždňa“, odtiaľ sa u nás začalo užívať anglické weekend.

Je tiež slávnosťou ôsmeho dňa. Tu ide o vyjadrenie evanjelistu: „O osem dní boli jeho učeníci zasa vnútri a Tomáš bol s nimi“ (Jn 20, 26). Osmička je v symbolike čísel symbolom nového stvorenia. Aj my sa máme stať novými ľuďmi. Svojimi silami to nedokážeme, ale vďaka plnej účasti na sv. omši to máme na dosah ruky.

Deň slnka je zasa počítanie dní podľa rímskeho kalendára. O tomto dni svedčí jeden z mimobiblických dôkazov existencie Ježiša Krista. Plínius mladší píše cisárovi Trajánovi tieto slová: „Kresťania sa schádzajú v deň nazývaný dňom slnka (naša nedeľa, hebrejský prvý deň týždňa) a spievajú Kristovi ako svojmu Bohu.“

Svätá omša ako slávnosť slobody asi nepotrebuje komentár. Ide o oslávenie Ježišovho zmŕtvychvstania, ktorým nás oslobodil z diablovho otroctva. Tu robíme rozdiel v terminológii: vykúpenie = zaplatenie Božej spravodlivosti za náš hriech; spása = navrátenie stratených darov.

„Všetko o sv. omši“ pre mladých od známeho autora - nášho rodáka Vladimíra Baluchu, CM

Ahoj deti!

A ako Ave Mária

Pieseň Po matke zdedený... nás naučil v zборе náš kantor. Bola som ešte malé dievčatko, ale slová si pamätám dodnes. A čo vy? Skúste si túto nádhernú pesničku zaspievať so mnou.

**Po matke zdedený ruženec
vzácnny mám.**

**Jak mi je on milý, vie iba
Pán Boh sám.**

**On radosť, útechu
mojej matke dával.**

**Po nej ako chlapec
často som ho brával...**

Latinsky: Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum. Benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui, Iesus. Sancta Maria, Mater Dei, ora pro nobis peccatoribus, nunc, et in hora mortis nostrae. Amen.

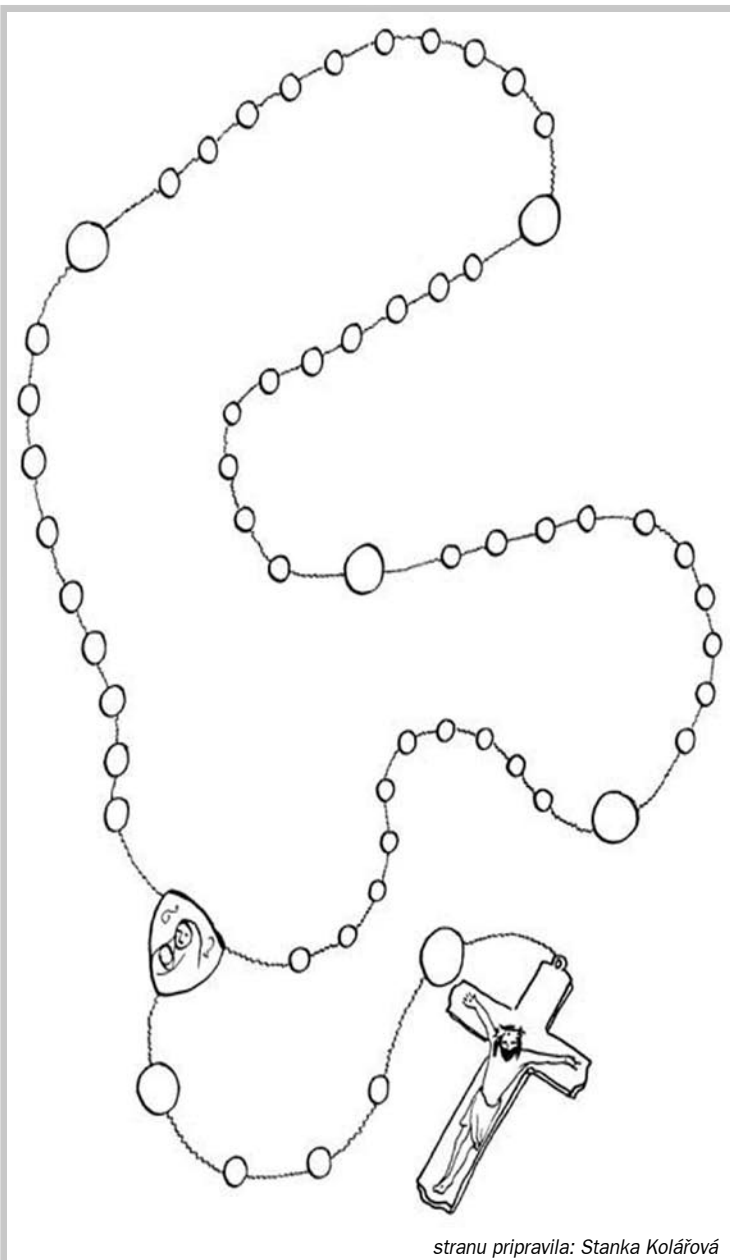
Slovensky: Zdravas Mária, milosti plná, Pán s Tebou, požehnaná si medzi ženami a požehnaný je plod života Tvojho Ježiš. Svätá Mária, Matka Božia, pros za nás hriešnych teraz i v hodinu smrti našej. Amen.

Anglicky: Hail Mary, Hail Mary, full of grace, the Lord is with thee; blessed art thou among women, and blessed is the fruit of thy womb, Jesus.

Holy Mary, Mother of God, pray for us sinners, now and at the hour of our death. Amen.

Boh prisľúbil, že nám pošle svojho jednorodeného Syna - Ježiša, aby nás učil, ako máme jeden druhého milovať. Zo všetkých žien si vybral Pannu Máriu a tá sa stala Ježišovou Matkou. Márii túto dôležitú zvesť oznámil anjel Gabriel slovami: „**Zdravas, milosti plná, Pán s tebou.**“ Keď sa Mária stretla so svojou príbuznou Alžbetou, Alžbeta zvolala veľkým hlasom: „**Požehnaná si medzi ženami a požehnaný je plod tvojho života.**“

Úloha: Každý deň sa pomodli jeden desiatok svätého ruženca a vymaluj ho na obrázku.

stranu pripravila: Stanka Kolářová

Rozhovor na chodníku

Prečo chodíte práve do tohto jezuitského kostola?

Chodievam aj do farského kostola, ale jezuiti sú mi blízki.

Prečo?

Sú takí strážcovia viery.

Myslíte si, že treba strážiť našu vieru?

Treba, lebo začínajú sem prenikať vplyvy nekatolíckej, nekresťanskej.

Ktoré vplyvy máte na mysli?

Jednak ateistické, jednak liberálne.

Čo si myslíte o vplyvoch, ktoré šíria médiá? Je to O.K.?

Nie je to dobré. V médiách sú ľudia, ktorí sú ateistami, nie sú katolíci a kresťania.

Predpokladám, že máte rodinu. Ako chránite deti voči svetským médiám?

Nedá sa nejako chrániť. Nemajú povolenie pozeráť niektoré televízne stanice. Tiež dávam pozor, čo sledujú na internete. Nedá sa na to vplývať, lebo mládež je zo dňa na deň horšia.

Súhlasíte s výrokom, že „ak je nejaká veľká voda, tak nepostavíme múr okolo detí, aby nešli do tej vody, ale naučíme ich plávať“?

Skôr ich treba naučiť plávať, lebo mládež si musí prežiť to svoje, ten teenegerský vek. My sme tiež boli teenageri, tiež sme to prežívali. Záleží na tom, čo sa na nich nalepí.

Je dôležitá úloha rodičov?

Je veľmi dôležitá, ale vplyv kamarátov neovplyvňuje.

Ďakujem za rozhovor.

MM + GM

Sv. Ján Mária Vianney, kňaz

1786-1859

Sv. Ján Mária Vianney sa narodil 8. mája 1786 v Dardilly, čo bola pomerne veľká obec asi osem kilometrov severovýchodne od Lyonu vo Francúzsku. Jeho rodičia boli zbožní a dobrí ľudia. Okrem neho mali ešte päť detí a každé z nich dostalo do mena zasvätenie Panne Márii. Od malička boli vychovávaní vo veľkej úcte k Pánu Bohu. Ján od malička prejavoval záujem o veci duchovného charakteru. Od narodenia mal však prudkú povahu. Sám si dával s ňou veľa námahy, aby ju skrotil. Darilo sa mu. Bol poslušný a matka ho dávala za vzor aj ostatným súrodencom. Počas francúzskej revolúcie, ktorá vypukla, keď mal Ján len tri roky, sa ešte viac celá rodina utiekala k Pánu Bohu, potajme chodili na sv. omše a v dome ukrývali kňazov. Keď mu zverili otcovské stádo, vždy nosil so sebou sošku Panny Márie. Zorganizoval aj ostatných malých pastierikov a spoločne vytvárali procesie, modlili sa. On ich napomínal, aby nekliali, aby boli poslušní. Ak boli chudobnejší, podelil sa s nimi o to, čo mal. V zime roku 1795 navštevoval súkromnú školu v dedine. Robil veľké pokroky. V trinástich rokoch prijal prvé sv. prijímanie. Keď mal dvadsať rokov, prijal birmovanie. Hneď po birmovke sa vrátil domov, aby pomáhal na gazdovstve. Túžil však stať sa kňazom. Matka bola nadšená, no otec ho nechcel pustiť. Nebolo peňazí na štúdium, Ján mal už priveľa rokov na také štúdium a otec ho chcel mať

radšej doma. Nakoniec mu však dovolil chodiť do malej farskej školy v Écully, ktorú tam otvoril ich farár Charles Balley. Ján mal však veľmi slabú pamäť a veľké medzery vo vedomostiach. Najmä latinčina mu robila veľké problémy. Modlil sa, zapieral, chytala sa ho nechúť. Vykonal si púť k hrobu sv. Františka Regisa a to mu dodalo odvalu a trochu sa zlepšil v škole. V roku 1809 však musel narukovať. Zanedlho na vojne ochorel a dva roky býval v malej dedinke v horách, kde učil deti a povzbudzoval ich svojím zbožným životom. Podľa štátu však bol dezertér a musel sa skrývať. Až roku 1811 udelili amnestiu všetkým zbehom z vojska, a tak sa mohol vrátiť domov.

Mal dvadsaťšesť rokov, keď začal študovať filozofiu vo Verrieres. Štúdium mu išlo veľmi slabo. V roku 1813 nastúpil do seminára v Lyone, no nespravil skúšky a do vyšších ročníkov nepostúpil. Farár Balley ho potom doma doučoval, no ani to nepomohlo. Balley dosiahol, aby ho vyskúšali vo francúzštine. To skúšajúcich uspokojilo. Videli jeho zbožnosť, a tak sa Ján mohol stať subdiakonom, diakonom a nakoniec v roku 1815 kňazom. Jeho prvé miesto bolo kaplanka v Écully. Sprvu nemohol sponovať, až po čase mu dali dekrét na sponovanie. Jeho sponovníca však bola vždy obľahnutá ľuďmi, ktorí si žiadali jeho radu a duchovnú pomoc. V roku 1817 zomrel farár Balley. Sám Vianney ho zaopatril a odpre-

vadil na cestu do večnosti. V roku 1818 vymenovali Jána za administrátora do obce Ars-Dombes, ktorá sa stala samostatnou farnosťou až roku 1821. Jána tam poslali so slovami: „Je to malá obec a niet v nej veľkej lásky k Bohu, vy ju tam zasejte!“

Ars bola dedinka asi tridsať kilometrov od Lyonu. Mala iba dvestotridsať obyvateľov a bola povestná svojou bezbožnosťou. Kostol opustený, štyri krčmy boli otvorené takmer nonstop, chýbala úcta medzi ľuďmi, nočné zábavy a hýrenia ničili mravnosť, opilstvo prekvitalo. Keď Ján prišiel, dal sa ihneď do roboty. Vyčistil kostol, faru zariadil len najnutnejším nábytkom, spával na zemi, spánok si skracoval a vždy pred spaním sa bičoval. Desať rokov si varil len sám a stále to isté jedlo, len aby ho udržalo pri živote. Navštevoval svojich farníkov, najmä chudobných a pre každého mal milé slovo. Do kostola zadovážil nový oltár, rúcha a pristaval kaplnky. Osem rokov tvrdo bojoval so zlozvykom kľatia v dedine. Dvadsaťpäť rokov mu trvalo, kým sa podarilo odstrániť hriešne tance. Raz sa stalo, že prišiel do verejnej miestnosti, tanečníkov vyhnal, hudobníkom a hostinskému zaplatil škodu. V kaplnke sv. Jána Krstiteľa dal napísať výstižný nápis: „Jeho hlava bola cenou za taneč.“

Ján Mária Vianney bol malej a chudej postavy, vlasy mu padali až na ramená, mal vysoké čelo a ohnivé oči mali v sebe nezvyčajné čaro. Vedel aj zavtipkovať. Výsledky jeho namáhavej práce sa dostavo-

vali pomaly, ale isto. Zbožné duše prijímali jeho reformy s radosťou a mali ho v úcte. Takých však bolo málo. Viac bolo takých, ktorým tento farár prekážal. Na biskupský úrad preto písali zlomyselné listy a ponosovali sa naňho. Arcibiskup však situáciu poznal a Jána plne podporoval. Po čase sa začal kostol naplňať. Ľudia prestali pracovať v nedeľu. Už nebolo počuť kľat, v rodinách zavládli kresťanské zvyky. Ján založil Dom prozreteľnosti pre dievčatá a siroty zo svojej farnosti. Použil na to svoje dedičstvo.

Od roku 1820 chodieval kázať aj do okolitých farností, poznal misie. V roku 1832 vypukla vo Francúzsku cholera. Ľudia začali hľadať útechu u farára v Arse. To bol začiatok mnohých pútí. Ľudia z celého Francúzska a všetkého druhu chodievali do Arsu, aby mohli vidieť farára, vyspovedať sa u neho a dostať radu. Odhaduje sa, že ročne navštívilo Ars asi stotisíc ľudí. No ani diabol ho nenechal na pokoji. Trápil farára hrmotom, buchotom, nedal mu spať, snažil sa ho znechutiť. Iba posledné roky života mal farár od neho pokoj. Keďže ľudí bolo veľa, Ján dostal na výpomoc mladšieho kňaza a neskôr viacerých misionárov. On sám bol stále presvedčený o svojej ničotnosti a dvakrát chcel dokonca z farnosti odísť. No raz sa sám vrátil a druhýkrát ho nepustili samotní farníci. A tak slúžil ďalej. Čítal vo svedomí mnohých ľudí, tridsať rokov strávil denne šesťnásť až dvadsať hodín v spovednici. V horlivosti neochaboval. 29. júla 1859 prišlo zle. Spovedal

a v plnom kostole vykladal katechizmus. Horko-ťažko vydržal do konca. Keď prišiel na faru, musel si ľahnúť. Horúčka ním lomcovala. Dal si zavolať svojho spovedníka, farára z Jassansu. Vyspovedal sa a viac už nehovoril, len mlčky požehnával tých, ktorí za ním prišli, aby ho videli. Dokonca prišiel aj biskup, aby ho ešte naposledy videl. Vo štvrtok 4. augusta 1859 o druhej ráno farár z Arsu zomrel s úsmevom na perách. Mal vtedy sedemdesiattri rokov.

Zvesť o jeho smrti sa rýchlo rozniesla a tisíce pútnikov prichádzali, aby ho odprevadili na poslednej ceste. Podľa jeho želania bol pochovaný v Arse v lodi farského kostola. Tento kostol sa stal cieľom mnohých pútí a miestom modlitieb. V roku 1905 bol vyhlásený za blahoslaveného a v roku 1925 za svätého. Jeho telo sa zachovalo neporušené a dnes je vystavené v novej bazilike v Arse.

prevzaté z internetu

Trampoty v manželstve

Čo musia mať manželia?

- *dobrú hlavu*, pretože ju často stratia,
- *dobré zuby*, pretože musia často kadečo prehryzáť,
- *dobrý chrbát*, pretože toho musia často veľa uniesť,
- *dobrý žalúdok*, pretože musia často stráviť tvrdé sústa,
- *dobré nohy*, pretože ich často tlačia topánky hneď na mnohých miestach.

Jednoducho trepezlivosť patrí k hlavnej výzbroji, ktorú si manželia nesmú zabudnúť vziať so sebou na spoločnú životnú cestu.

XXXVIII. Dôvody pre užívanie metódy P P R

Hneď na začiatku sa pozrime na základný postoj muža a ženy k deťom. Antikoncepcná kultúra má tendenciu vidieť deti ako ťarchu, ktorej sa treba brániť, a nie ako víťaný dar; skôr ako prekážku k materiálnemu blahobytu, a nie ako rodinné bohatstvo. Pod vplyvom takých názorov páry vstupujú do manželstva často s postojom, ktorý predpokladá, že deti nebudú mať, pokiaľ, alebo až kým nebudú sami chcieť.

Vyzerá to tak, že ak manželský pár dosiahne „určený“ počet dvoch detí, musí hľadať ospravedlnenie, aby ich mohol mať viac. Manželský pár s takýmto prístupom podvedome hľadá najvhodnejší spôsob, ako svoj plán splniť. Z tohto pohľadu potom vidia PPR (prirodzené plánovanie rodičovstva) iba ako jednu z možností na dlhom zozname metód, ako sa vyhnúť „nechceným“ deťom a zároveň ako metódu nevhodnú.

Pri zabránení počatiu je rovnako efektívna ako ktorákoľvek antikoncepcná metóda; jej úspešné použitie však vyžaduje príliš veľa sebaobetovania. Ak chceme správne pochopiť oprávnené použitie PPR v manželstve, naše srdce potrebuje hlboké obrátenie, aby pochopilo význam sexu a skutočné pozh-

nanie detí.

Každý manželský pár je povolaný, aby „plodil a množil sa“ (Gn 1,28). Toto je východiskový bod. Deti nie sú niečím pridruženým k manželskej láske, oni sú naopak korunou slávy tejto lásky. Takže, pokiaľ manželský pár nemá dobrý dôvod deti nemať, všeobecné zmyšľanie by namiesto vyhýbania sa deťom malo smerovať k prijímaniu detí tak, ako prichádzajú.

Cirkev bez váhania uznáva, že najmä v dnešných časoch majú mnohé manželské páry v určitom čase svojho manželstva dobrý dôvod neprijívať deti tak, ako prichádzajú. 2. vatikánsky koncil ponúka manželom pri plánovaní veľkosti svojej rodiny tieto pravidlá: „Pri tom nech prizerajú (manžel)ia jednak na svoje vlastné dobro a jednak na dobro detí, čo sa už narodilo, alebo prichádzajú do úvahy v budúcnosti; ďalej nech si všimajú materiálne i duchovné podmienky doby a životnej úrovne, a napokon nech berú do úvahy dobro celej rodiny, občianskej spoločnosti i samej Cirkvi. Konečné rozhodnutie musia urobiť pred Bohom sami manžel)ia.“

Katechizmus hovorí, že je povinnosťou rodičov „overiť si, či ich túžba nevyplýva z egoiz-

mu a či je v súlade s pravou veľkodušnosťou zodpovedného rodičovstva“.

Vráťme sa ešte raz k manželskému páru, ktorý skutočne chápe význam sexu. Má správny prístup k deťom a v jeho manželskej jednote je Boh vždy víťaný. Aj tak ale, vychádzajúc z vyššie uvedených princípov, pred Bohom zistili, že by sa aspoň na čas mali vyhnúť ďalšej gravidite (tehotenstvu).

Takýto manželský pár nehľadá na obety, ktoré musí priniesť, aby zachoval vernosť svojim manželským sľubom. Tak sa naučí, ako používať PPR a sexuálne abstínuje počas plodnej fázy cyklu. Inými slovami povedané – z dobrého dôvodu Boha nepožýva, aby stvoril nový život. Takýto pár koná oprávnené, zodpovedne a v plnom súlade so sľubmi, ktorými sa zaviazal pri oltári.

Cirkev vedená samotným Kristom pozná pre nás správnu cestu. Je to veľmi úzka cesta. Cesta, po ktorej je ochotný ísť málokto (Mt 7, 13-14). Je to cesta po stopách Ježiša, cesta žitia podľa jeho múdrosti, a nie podľa našich vlastných „domnie-
nok“. Je to cesta dôvery, že Boh má pre nás na zreteli vždy to najlepšie, a to aj vtedy, keď tomu nerozumieme.

V konečnom dôsledku je to skutočne naše rozhodnutie a inak to ani byť nemôže. Cirkev nemôže a nikdy ani nerobí rozhodnutia za druhých. Sv. Otec Ján Pavol II. sám povedal, že „Cirkev túto pravdu nikomu nevnučuje, ale cíti v sebe nepre-
stajnú pohnútku predkladať ju všetkým bez strachu, ba s veľkou nádejou ju odporúčať, hoci vie, že radostná zvesť obsahuje aj

reč kríža. Ale práve skrze kríž môže rodina dosiahnuť plnosť svojho bytia a dokonalosť svojej lásky.“

Uvažujeme! Čo by sa stalo, keby sme toto prirodzené obmedzenie odstránili pomocou široko dostupnej a spoločensky akceptovanej antikoncepcie? Samozrejme, že nie v každom manželstve, ale v danej populácii by iste vzrástol počet nevier. A čo je jedným z hlavných dôvodov na rozvod? Je ním cudzoložstvo.

Bezpochyby boli počas existencie ľudstva mladí ľudia v pokušení mať pohlavný styk pred manželstvom. Znova, jedným z hlavných obmedzení, ktoré im bránilo podľahnúť tomu pokušeniu, bol strach z nechceného tehotenstva. A opäť, čo by sa stalo keby sme toto prirodzené obmedzenie pomocou antikoncepcie odstránili? Samozrejme, že nie u každého hormónmi zmietaného mladého človeka, ale v konkrétnej populácii by iste vzrástol počet predmanželských pohlavných stykov. A vieme, že predmanželský sex je kľúčovým prediktorom budúceho rozvodu.

A situácia sa ešte zhorší. Pretože nijaká metóda antikoncepcie nie je stopercentne spoľahlivá, nárast počtu cudzoložstiev a predmanželského sexu povedie k nárastu nechcených tehotenstiev. Logicky potom bude nasledovať aj počet potratov. Nie každý sa uchýli k potratu. Niektorí ponúknu svoje deti na adopciu. Niektoré matky si svoje deti ponechajú. Výsledkom však bude, že počet detí, ktoré vyrastú bez otca, sa pripočíta k tým, ktoré sú bez otca z dôvodu rozvodov.

A ako naznačujú početné štúdie (a to dá aj zdravý rozum), dramaticky sa zvyšuje šanca, že deti bez otca vyrastú v chudobe, budú zneužívané, budú mať emocionálne, psychologické poruchy a poruchy správania, zdravotné problémy, budú chodiť poza školu, budú mať predmanželský sex, pôjdu na potrat, budú užívať drogy, dopustia sa násilných trestných činov a možno skončia vo väzení.

Všetky tieto sociálne problémy exponenciálne narastajú z generácie na generáciu, pretože deti bez otca majú väčšiu šancu, že budú mať opäť nemanželské deti a ak vôbec vstúpia do manželstva, že sa aj dosť rýchlo rozvedú.

Tie problémy predpovedali múdri muži a ženy, ktorí chápali silu antikoncepcie, ktorá tým, že v základoch mení prístup ľudí k ľudskému životu, mení smerovanie spoločnosti. A ak je manželstvo základnou bunkou spoločnosti, potom sexuálna jednota je prameňom kultúry. Ak je orientovaná smerom k láske a životu, buduje kultúru lásky a života. A ak je orientovaná proti láske a životu, buduje kultúru využívania a smrti. Ak nič nekontroluje život pri jeho prameni, potom život nie je kontrolovaný ničím.

Antikoncepčná kultúra je kultúrou bez budúcnosti. Je to kultúra, ktorá pomaly a isto pácha samovraždu. Ľudia potrebujú poznať pravdu o našom stvorení na obraz Boží a o našom povolaní milovať tak, ako miloval Kristus. Katolícka cirkev svetu túto zvesť ponúka. Je len na nás, či ju prijmem alebo zavrhneme.

MUDr. B. Vaščák

Ohlášky:

Tomáš KRIŠTOF, syn Juraja a Žofie rod. Hudákovej, bývajúcí v Ovčí a **Miriam BELÍČKOVÁ**, dcéra Vladimíra a Márie rod. Risovej, bývajúca v Kováčovej

Sobáš 10. októbra v Ovčí o 15:00 h.

Ján HUMEŇANSKÝ, syn Jána a Veroniky rod. Karafovej, bývajúcí v Ovčí a **Terézia HALKOVIČOVÁ**, dcéra Jozefa a Terézie rod. Tekelyovej, bývajúca v Demjate.

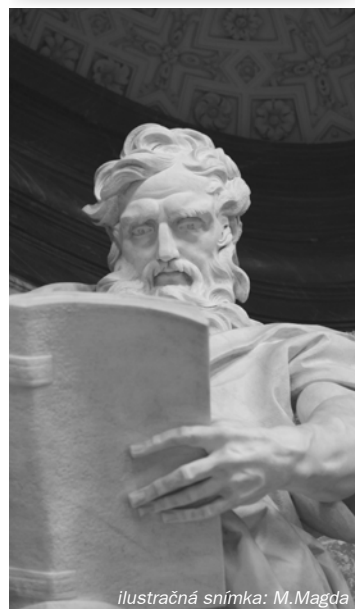
Sobáš 17. októbra v Demjate.

Stalo sa:

- 15. 9. – oslávili sme Sedembolestnú Pannu Máriu, patrónku Slovenska

Stane sa:

- 1. 11. – prikázaný sviatok Všetkých svätých

ilustračná snímka: M. Magda

Prehľad bohoslužieb

		Vítaz		Ovčie	
5. 10.	Pondelok				
6. 10.	Utorok	18:00	na úmysel E.		
7. 10.	Streda			18:00	za požehnanie Žofie Kleščovej
8. 10.	Štvrtok	7:00	na vlastný úmysel		
9. 10.	Piatok	18:00	80: Františka Novotná	17:00	† Mária Magdová (výročná)
10. 10.	Sobota			15:00	sobáš: T. Krištof - M. Beličková
11. 10.	28. nedeľa cez rok B	8:00	50: Marta Kurucová	9:15	50: Peter Hudák
		10:30	60: Mária Ungvarská		
12. 10.	Pondelok				
13. 10.	Utorok	18:00	99: Alžbeta Hudáková		
14. 10.	Streda			18:00	za požehnanie Klaudie Humeňanskej
15. 10.	Štvrtok	7:00	na vlastný úmysel		
16. 10.	Piatok	18:00	50: Ján, Filoména Strakovci	17:00	na vlastný úmysel
17. 10.	Sobota	7:00	na vlastný úmysel		
18. 10.	29. nedeľa cez rok B	8:00	† Helena Galdunová	9:15	† Martin, Regína Balogovci
		10:30	za farnosť		
19. 10.	Pondelok				
20. 10.	Utorok	18:00	† Ondrej, Mária Juraškovci		
21. 10.	Streda			18:00	za požehnanie rodiny Františka Magdu
22. 10.	Štvrtok	7:00	na vlastný úmysel		
23. 10.	Piatok	18:00	† Stanislav Uličný	17:00	na vlastný úmysel
24. 10.	Sobota	7:00	na vlastný úmysel		
25. 10.	30. nedeľa cez rok B	7:30	† Valentín, Mária Sedlačkovci	9:00	za požehnanie sr. Školastiky
		10:30	za farnosť		
26. 10.	Pondelok				
27. 10.	Utorok	18:00	za požehnanie rodiny Alberta Bednára		
28. 10.	Streda			18:00	† Anton, Berta Kráľovci
29. 10.	Štvrtok	7:00	na vlastný úmysel		
30. 10.	Piatok	18:00	† Ján Grega	17:00	na vlastný úmysel
31. 10.	Sobota	7:00	na vlastný úmysel		
1. 11.	Všetkých svätých	7:30	† Mária, Ján, Štefan Iskrovci	9:00	za požehnanie rodiny Anny Uličnej
		10:30	za farnosť		

K tebe Matka ružencová, verné srdcia nesieme.

11. mája 2009 Assisi

12 až 14. mája 2009 Rím

15. mája 2009 San Giovanni Rotondo

15. mája 2009 Lanciano